

знизити його рівень, тим самим забезпечити належну безпеку правоохоронцям при виконанні оперативних завдань.

Одержано 20.04.2017

УДК 351.74(477)

Ольга Олександрівна Магда,

курсант 2 курсу факультету № 1 ХНУВС

Науковий керівник: канд. техн. наук, доцент Власенко І. В.

«ТУНЕЛЬНИЙ ЗІР» В ЕКСТРЕМАЛЬНІЙ СИТУАЦІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

За науковими даними, 90 % інформації людина отримує зоровим шляхом [1]. Проте, під впливом стресових факторів виникає явище «тунельного зору», яке суттєво знижує якість сприйняття інформації. Для 53 % працівників Національної поліції застосування вогнепальної зброї є стресовою ситуацією. Виникнення тунельного зору при вогневому контакті спричиняє втрату контролю свого сектору, недостатню інформацію про загальну обстановку та загрожує неможливістю координувати й коректувати дії напарників, випадковим пораненням колег і сторонніх осіб, або навіть смертю самого поліцейського. З огляду на це, вміння контролювати організм в стресовій ситуації, досконало володіти зброєю та вражати ціль в будь-яких умовах є обов'язковим для кожного працівника.

Точного визначення тунельного зору науковці не дають. Проте пояснення механізму цього явища можна знайти у статтях А. Коуна, що спираються на дослідження німецького ученого Г. Гельмгольца [2] та американського дослідника Б. Сідла [3]. У стресових умовах внаслідок активації соматичної нервової системи у кров викидається гормон адреналін, що забезпечує максимальний тонус м'язів, зокрема целіарного м'язу ока. Напружений целіарний м'яз утримує кришталік в розширеному стані, дозволяючи йому пропускати максимальну кількість світла та краще бачити ціль. В той же час це унеможлиблює концентрацію на близьких відстанях та призводить до втрати периферійного зору.

З огляду на це, поняття «тунельного зору» можна сформулювати як звуження фокусу зору до невеликої точки або плями, в якій знаходиться ціль чи потенційна загроза. Сектор бачення при цьому зменшується в залежності від рівня підготовки, досвіду поліцейського, кількості та ступеня ускладнюючих факторів. Серед таких можна виділити наступні:

- декілька цілей (60 % більше 1 особи);
- сторонні поблизу цілей;
- швидке пересування супротивника;
- мала відстань до потенційної загрози (86 % менше 5 метрів);

- недостатнє освітлення;
- дим, шум, сторонні перешкоди;
- неочікуваний перехід до стрільби з положення арешту чи контролю підозрюваного, обшуку тощо;
- психологічна нестійкість поліцейського.

Проте, навіть у підготовленого бійця сектор зменшується мінімум на 20–30 % по горизонталі та на 40 % по вертикалі [4]. Хоча повністю подолати явище тунельного зору неможливо, є кілька шляхів зменшення його впливу на організм:

I. Зменшення реакції організму внаслідок постійних тренувань в екстремальних умовах та пристосуванням до них. Методика носить назву «навчання, стимул, реакція» і розроблена американським дослідником А. Коуном. Вона передбачає попередній інструктаж та почерговий вплив негативних факторів (реалізм і сила впливу при цьому збільшується в ході засвоєння навичок). Метою цього способу є вдосконалення практичних навичок, підвищення психологічної стійкості та максимальна самовіддача поліцейського навіть в умовах підвищеного рівня стресу. Прикладами стресових чинників є: заміна паперових мішеней реальним супротивником (із використанням тренувальних боеприпасів); несподівана поява супротивника на близькій відстані/збоку; стрільба в умовах постійного руху з різкою зміною положення тощо. Окрім цього, вдосконаленню навичок сприяють тренування у віртуальних стрількових тирах із рухомими мішенями, тренування з використанням пейнтбольного та страйкбольного обладнання, а також перевірка навичок в умовах, максимально наближених до реальності (наприклад щорічні змагання «Odessa Rifle Marathon» [5]).

II. Компенсація негативних реакцій іншими навичками організму. Під впливом адреналіну та сильних емоцій утримання рівної мушки в прорізі цілика та плавний нажим на спусковий гачок неможливі, тому дрібна моторика повинна компенсуватися грубою моторикою. Вона застосовується в умовах «інтуїтивної стрільби», при цьому розумові затрати зводяться до мінімуму, а елементарні навички та реакція на зміну обстановки відпрацьовується до автоматизму (візуальний контакт при цьому є необов'язковим). Особливу увагу слід звернути на прийоми, які здаються елементарними, проте в стресовій ситуації неминуче викликають труднощі, а саме: контроль патрона в патроннику, витягання пістолета з кобури, контроль цілі, несення зброї з кобури на лінію вогню, перезарядка тощо.

Інтуїтивна стрільба передбачає два етапи тренувань:

1) чуттєве сприйняття організму в процесі відпрацювання рухових навичок (осмислення внутрішнього стану організму, положення тіла та зброї відносно цілі) (500–800 разів);

2) наступний етап починається лише тоді, коли рухові навички вироблені і не потребують контролю. Він передбачає зорове, слухове, чуттєве сприйняття обстановки для пошуку та класифікації цілей, визначення порядку та способів їх ураження, прогнозування влучення.

У підсумку зауважимо, що питання є серйозним для безпечного виконання поліцейськими своїх повноважень, тому потребує подальшого доопрацювання. А наведені способи подолання тунельного зору не єдині, окрім того їх можна використовувати як поодиночі, так і комплексно.

Список бібліографічних посилань

1. Зрение человека // Вікіпедія: віл. енцикл. URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Зрение_человека (дата звернення: 13.04.2017).
2. Helmholtz H. Handbuch der Physiological Optik. Erster Band. Hamburg und Leipzig: Verlag von Leopold Voss, 1909. 376 p.
3. Siddle B. K. Sharpening the Warriors Edge: The Psychology & Science of Training. PPCT Research Publications, 1995. 148 p.
4. Cown A. Vision under stress. URL: <http://mondermo.com/training/vision-under-stress> (дата звернення 14.03.2017).
5. Беги и стреляй – Odessa Rifle Marathon 2016. URL: <http://tactical.livejournal.com/102917.html> (дата звернення 14.03.2017).

Одержано 20.04.2017

НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ФАКУЛЬТЕТУ № 3

УДК 351.74:623.5

Юлія Сергіївна Ліперт,

курсант 2 курсу факультету № 1 ХНУВС

Науковий керівник: ст. викладач кафедри Бальва А. Ф.

ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО БРОНЕЗАХИСТУ

З давніх часів людина намагалася захистити себе від зброї: мечів, списів, стріл за допомогою обладунків, лат і кірас. В історії бронежилета відбувалося безліч революцій разом із створенням нових видів зброї. Кольчуги, панцирі, нагрудники змінювали один одного сотні років. Сьогодні бронежилет – це важлива частина екіпіровки військовослужбовця. Однак, як і раніше, жоден вид бронежилета не може повною мірою захистити солдата від зброї сучасності.

У перше стали широко застосовувати БЖ американські війська під час бойових дій в Кореї. Найбільш відомі зразки того періоду: М-12 з алюмінієвого сплаву (вага 5,5 кг), М-55 із скловидного 12-шарового пластика «Doron» (3,6 кг). Під час війни у В'єтнамі для військ були розроблені БЖ М-70 (до 15,5 кг) з пластинами з карбіду бору, але із-за незадовільних ергономічних характеристик вони були визнані придатними тільки для виконання коротко-строківих спеціальних завдань.